

Gewoon een goed gesprek

Piet Jeuken is geen onbekende in burgemeestersland. Hij is een van de initiatiefnemers van “Het Nationale Gesprek”. Het initiatief heeft een simpel ideaal: in een samenleving waarin schelden en tegenover staan steeds gewoner worden, een tegenbeweging helpen creëren door het gesprek met elkaar aan te gaan.

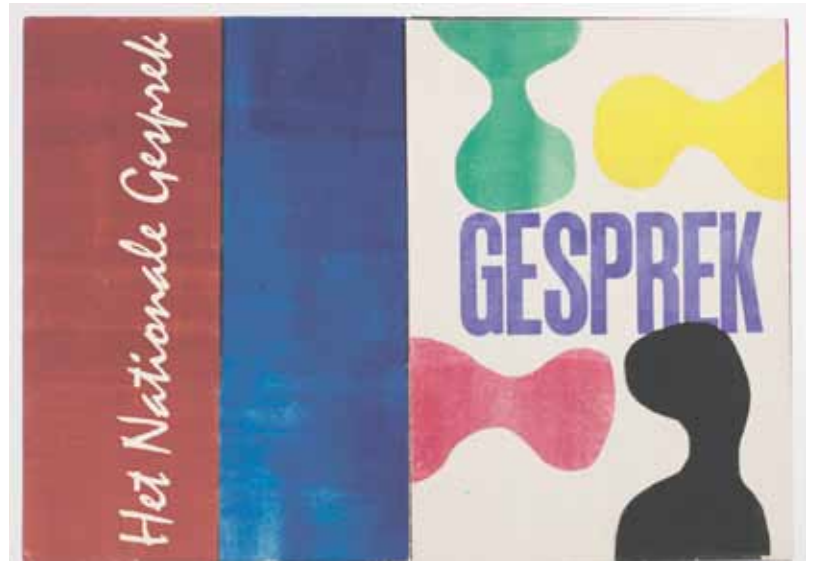
Met opgeleide en ervaren mediators wordt “Het Nationale Gesprek” gefaciliteerd. In de afgelopen jaren werden onder meer Gouda, Wassenaar, Helmond, Bergen op Zoom, Molenwaard, Zwijndrecht, Kampen, Haarlem, Zeist en Katwijk bezocht. Daar werden inwoners willekeurig geselecteerd om met elkaar in gesprek te gaan, zonder een specifiek thema. Jeuken: ‘Het gaat ons erom dat mensen elkaar leren kennen.’

Aanslagen

Het idee werd geboren in 2015, als reactie op internationale aanslagen. Maar ook als antwoord op de toenemende tweedeling in Nederland, zoals die toentertijd werd gesignaleerd door het Sociaal en Cultureel Planbureau. Jeuken: ‘MFN mediators voelen zich betrokken bij de tweedeling en de negatieve gevolgen. Als professionele verbinders besloten zij zelf iets te ondernemen, als maatschappelijke bijdrage. Er is een Stichting Het Nationale Gesprek gevormd die de ANBI status heeft gekregen. Ruim 100 mediators hebben zich laten registreren om daadwerkelijk actief te worden in HNG als er een beroep op hen wordt gedaan. Zij doen dit op vrijwillige basis en onbezoldigd.’ Volgens Jeuken blijken mensen die elkaar niet kennen en nooit zullen ontmoeten, wel meningen en oordelen over elkaar te hebben. ‘Dat is lang niet altijd positief. Onbekend maakt onbemind. Over de scheidslijn heen van de maatschappelijke tweedeling brengt HNG mensen met elkaar in gesprek. We kiezen ervoor om lokaal met hulp van de burgemeester het gesprek te starten, omdat de burgemeester ook verbinder van beroep is.’

Willekeurige uitnodiging

Koos Janssen heeft in Zeist het initiatief omarmd. Willekeurig zijn mensen uitgenodigd om met elkaar het gesprek aan te gaan. ‘We hebben het als een bijzondere avond ervaren’, aldus Janssen. Hoe ging het in zijn werk? ‘We organiseerden een avond in het Kunstenhuis Zeist. Daar kwamen zo’n twintig mensen

bijeen op basis van een willekeurige keuze uit het bevolkingsregister. Gespreksthema's richtten zich niet alleen op de ontwikkelingen na Charlie Hebdo en de animositeit in de samenleving, maar ook over het bevorderen van gemeenschapszin en het te hard autorijden in buurten en wijken en ideeën om dat tegen te gaan.’

‘De burgemeester is verbinder en helpt lokaal het gesprek op te starten’

In Katwijk vond ook een bijeenkomst plaats. Cornelis Visser, burgemeester van Katwijk: ‘Eerlijk is eerlijk, in het begin was ik wat sceptisch over het format en het doel van het gesprek. Dat speelde niet alleen bij mijzelf, maar zag ik ook bij de deelnemers. Maar het doel is het tot stand brengen van ‘verbinding’ tussen mensen, niet meer en niet minder. Die verbinding zag je gaandeweg ontstaan in de gesprekken. Voor gesprekken tussen mensen die elkaar niet kennen waren ze verrassend open en persoonlijk. Dat was bijzonder om mee te maken. De mensen waren

uiteindelijk zo enthousiast, dat er ook een vervolgbijeenkomst komt.'

Gesprek en geen debat

Jeuken: 'Misschien is het wel het belangrijkste dat het in Het Nationale Gesprek om het gesprek zelf gaat. Het is geen debat waarbij we elkaar moeten overtuigen. Er is maar één doel: het voeren van een gesprek. Over wie we zijn, wat ons bezighoudt. De dialoog werkt verbindend, zeker in een tijd waarin oordelen en verwijten op de loer liggen.' Daarbij is het volgens Jeuken belangrijk om duidelijk te zijn over het doel van het gesprek. 'Soms hebben de mensen die de gemeente uitnodigt het idee dat ze met de gemeente in gesprek gaan. Die komen dan binnen met een "wensenlijstje" voor de gemeente. Daar gaat het niet om, ook al mag best worden genoemd als mensen het idee hebben dat de gemeente onvoldoende luistert naar de eigen inwoners. Maar het gaat er primair om dat men met elkaar in gesprek gaat en samen bespreekt wat men zelf kan betekenen om de samenleving iets mooier te maken.'

'Ik vind het belangrijk dat we in de gemeente in gesprek zijn en blijven met elkaar. Burgemeester Cornelis Visser (Katwijk)'

Vaak zie je dat, zoals Cornelis Visser treffend beschrijft, mensen schoorvoetend binnenkomen. Maar uiteindelijk blijven hangen, ook als de bijeenkomst eigenlijk al is afgelopen.'

Niet alleen burgemeesters zijn enthousiast over de methodiek van "Het Nationale Gesprek", ook de deelnemers benoemen de verrassende kanten van de bijeenkomsten. Doordat de uitnodigingen willekeurig worden verspreid, komen mensen in gesprek over thema's waar ze niet altijd een beeld bij hebben. Visser: 'In onze lokale krant heeft een deelnemer beschreven hoe hij in gesprek kwam over eenzaamheid. Omdat er iemand deelnam die daar zelf mee worstelde, kreeg dat thema een hele andere lading. Keer op keer hoor je terug dat mensen verrast zijn hoe kwetsbaar en open men zich durft op te stellen.'

Kersttoespraak

Jeuken: 'Die verrassingen zijn de kracht van Het Nationale Gesprek. De deelnemers, niet de burgemeester of de begeleiders, bepalen de gespreksonderwerpen. Centraal staat de ontmoeting van mensen die elkaar waarschijnlijk nooit zouden tegenkomen. Het sluit ook aan bij de kersttoespraak van de Koning in 2017. Daar in haalde hij de weinig aanlokkelijke samenleving aan, waarin steeds meer mensen zich terugtrekken in een eigen kamer, zonder besef van het huis dat we samen delen. Als we zien dat mensen steeds meer langs elkaar heen leven en elkaar niet meer op een natuurlijke manier tegenkomen via kerk, school of sportclub, moeten we het organiseren. Zoals de Koning zei: "Misschien is alleen het ziekenhuis nog een plek waar je in contact komt met mensen met een andere achtergrond en levensstijl." We denken dat hij gelijk heeft, maar tegelijkertijd is dat ook ontluisterend en beangstigend. Daarom is het zo mooi om te zien dat Het Nationale Gesprek aanslaat. Je kunt zeggen dat het erg klein is om voor 20 mensen een avond te beleggen. Tegelijkertijd moet je ergens beginnen en tel ik mijn zegeningen met de enthousiaste reacties die de bijeenkomsten oproepen.'

NGB/Wouter Jong

Burgemeesters die interesse hebben in de methode van Het Nationale Gesprek kunnen contact opnemen met Piet Jeuken, voorzitter van de Stichting Het Nationale Gesprek (www.hetnationalegesprek.nl): p.jeuken@o-leng.nl of 06 51 93 31 96

Of met een van de bestuursleden in uw gemeente of regio:

- Frank Claessens (Bergen op Zoom); info@claessensmediationentraining.nl; 06 20 39 25 41
- Marcel Douma (Zwolle); marcel@doumavanderhoning.nl; 06 53 795 685
- Wanda Everts (Zwolle); we@evertsmediation.nl; 06 49 752 757
- Hein Westerouen van Meeteren (Amsterdam); heinwvm@gmail.com; 06 47 570 012
- Steven de Winter (Greonterp, Friesland); dewinter@mediationregionoord.nl; 06 51 415 984